

Klaipėdos chorui "Atminties gaida" – 15 metų!

Padvelkus Atgimimo vėjams, tremtinio daina suskambo visa galia. Lietuvoje vienas po kito susibūrė buvusių tremtinių ir politinių kalinių chorai. 1988 m. lapkričio 19 d. Klaipėdoje tremtiniai susibūrė į "Tremtinio" klubą, kurio taryba tuojau pat ėmėsi organizuoti tremtinių chorą. Norinčių dainuoti susirinko nemažas būrys. 1989 m. sausio 15 d. įvyko pirmoji repetitija. Aktyvus choro organizatorius A. Staponkus laikraštyje "Klaipėdos keleivis" paskelbė straipsnį "Tėvynės džiaugsmui, priešų pykčiui" kviesdamas buvusius tremtinius burtis į dar gausesnį chorą ir kartu dalytis Atgimimo džiaugsmu bei daina – kaip juodos duonos kriaušlele tolimame Sibire.

Naujai susibūrusiam buvusių tremtinių chorui ėmėsi vadovauti Klaipėdos universiteto Menų fakulteto Chorvedybos katedros docentė G. Maironienė. Choristai vadovę mylėjo ir gerbė. Ji iš sa-

vo tėvo – garsaus Lietuvoje vargonininko A. Goko buvo paveldėjusi visus profesinius choro vadovo gabumus ir meilę dainai.

Jūrų prekybos uosto kultūros rūmuose 1989 m. įvyko Vasario 16-osios minėjimas, o po jo – pirmasis tremtinių choro koncertas. Salėje vyravo labai pakili nuotaika: žmonės sveikino vieni kitus, dėkojo choristams, džiaugėsi atgimstančia Lie-

tuva. Po tiek nelaisvės metų šis koncertas buvo lyg gaivaus oro gurkšnis. Todėl po šio koncerto choristų gretos padidėjo dvigubai – sąrašė jau buvo 55 dainininkų pavardės.

Mišrusis choras pradėjo aktyvią koncertinę bei visuomeninę veiklą. Tų pačių metų gegužės 30 d. choristai važiavo į Kauną susitikti su mylimiausiu tremtinių poetu B. Brazdžioniu, o 1990 m.

choras vyko į Lenkiją, kur šventintas mauzoliejus Čestachovoje, skirtas sušaudytiems Katynėje lenkų karininkams bei negrįžusiems į tėvynę politiniams kaliniams ir tremtiniam.

Klaipėdoje, H. Manto ir S. Daukanto gatvių sankryžos skverelyje, buvo padėtas kertinis akmuo būsimam "Tautos kančios" paminklui (skulptorius J. Genevičius).

(keliamą į 5 psl.)

Su choristais viduryje LPKTS Klaipėdos sk. pirm. Z. Čerkauskas, kultūros komisijos pirm. D. Zarembienė, choro vadovas V. Saikauskas

"Vyrai, prie ginklo!"

Vasario 16-ąją – Lietuvos valstybės atkūrimo dieną sukako 60 metų nuo istorinės generolo Povilo Plechavičiaus kalbos, kvietusios Lietuvos vyrus eiti ginti tėvynės ir stoti į jo organizuojamą Vietinę rinktinę – būsimos Lietuvos kariuomenės užuomazgą bei branduolį. Kaune, – būtent čia 1944 m. ir nuskambėjo garsusis gen. P. Plechavičiaus pranešimas, – vasario 21 d. paminėtos 60-osios Vietinės rinktinės įkūrimo metinės.

Praėjusį šeštadienį Kauno Laisvės alėjoje praeviu žvilgsnius traukė iškilminga karinė eiseną. Daugiau kaip šimtas, – tiek užsiregistravo nuo ankstyvo ryto, – buvusių Lietuvos vietinės rinktinės karių savanorių su vėliavomis ir trenkiant būgnams maršo žingsniu nuo LK Kauno įgulos karininkų ramovės nužygiavo į įgulos bažnyčią. Bažnyčioje aukotos šv. Mišios ir Jėzuitų bažnyčios choras, vadovaujamas A. Mišeikio, atliko neseniai visuomenei pristatytą naująjį Lietuvos vietinės rinktinės sąjungos pirmininko maestro Antano Paulavičiaus kūrinį – šv. Mišias "Prisikėlusiai tėvynei".

Nors patys, kaip jie save vadina, plechavičiukai sakė pasigendą jaunimo dėmesio,

LVR karių savanorių eiseną

tačiau kauniečių susidomėjimo ir susižavėjimo vidurdienį nuo bažnyčios į Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelį patraukusi jų eiseną tikrai sulaukė. Karo muziejaus sodelyje LVR kariai savanoriai atidavė pagarbą Kauno laisvės ir

patriotizmo simboliams – skambant varpams padėjo gėlių prie Laisvės paminklo ir Nežinomojo kario kapo.

Tačiau pagrindinis renginys vyko LK Kauno įgulos karininkų ramovėje: be pačių LVR karių savanorių, į iškilmingą minėjimą susirinko

daug garbingų aukštųjų svečių, visuomeninių organizacijų vadovų, karių, šaulių, buvusių rezistencijos dalyvių, politinių kalinių ir tremtinių, istorija besidominčios šviesuomenės atstovų.

(keliamą į 5 psl.)

Nuomonė apie generolą Povilą Plechavičių ir Vietinę rinktinę

Vasario 21 d. LPKTS valdyba svarstė ir vertino spaudoje ir naujienų agentūrų pranešimuose pasirodžiusius kai kurių istorikų ir politikų antilietuviškus vienpusiškai prolenkiškus generolo Povilo Plechavičiaus ir Vietinės rinktinės veiklos ir tikslų apibūdinimus.

Valdyba mano, kad gen. P. Plechavičius buvo vienas iš tų Lietuvos kariuomenės karininkų, kurie visą gyvenimą – nuo priesaikos tėvynei iki mirties – tarnavo tik savo krašto interesams. Jis buvo garbingas mūsų tautos sūnus ir karys. Lemtingiausiais mūsų tautos ir valstybės istoriniais momentais P. Plechavičius veikė drąsiai, sumaniai ir ryžtingai. Jei 1940 m. jam, o ne paradiniams generolams būtų buvę pavesta vadovauti Lietuvos kariuomenei, tokios gėdos, pažeminimo ir tokių baisių nuostolių Lietuva nebūtų patyrusi.

(keliamą į 2 psl.)

Aktualijos

■ Tėvynės sąjungos pirmininkas A. Kubilius laiko nepriimtina ministro pirmininko A. Brazausko nuostatą nusišalinti nuo Lietuvos įmonių interesų atstovavimo, padedant joms susigrąžinti kompensacijas iš Rusijos dujų koncerno "Gazprom". A. Kubiliaus manymu, Vyriausybė privalo pareikalauti kompensacijos dėl Lietuvos įmonių patirtų nuostolių ir peržiūrėti sutartis su "Gazprom".

■ Seimo pirmininko pirmasis pav. Č. Juršėnas patvirtino, jog Seimas gavo prezidento R. Pakso kreipimąsi, kuriame šalies vadovas siūlo inicijuoti apkaltą Seimo pirmininkui A. Paulauskui. Aloyzas Sakalas šią iniciatyvą vertina kaip tvarkos šalyje nebuvimo iliustraciją.

■ Vilniaus apygardos teismas atmetė 1991 m. sausio 13-osios byloje nuteisto Lietuvoje veikusios promaskvietiškos Komunistų partijos (LKP/SSKP) veikėjo J. Kuočio advokatės skundą dėl lygtinio paleidimo iš pataisos namų.

■ Lietuvos karių oro pajėgų Pirmojoje bazėje, Zokniuose, nusileido NATO oro erdvės stebėjimo lėktuvas "E-3 AWACS", kurio skrydžiai Baltijos šalyse sukėlė Rusijos kariškių ir diplomatų pasipiktinimo audrą.

■ Lietuva ir dar šešios Rytų ir Vidurio Europos šalys visateisėmis NATO narėmis taps per balandžio 2 d. Briuselyje įvyksiančią ceremoniją.

■ Baltos ir raudonos vėliavos mitinguose plevėsuoja šalia Lietuvos Trispalvių. Šito nebuvo nuo 1991 m. sausio, kai Lietuvos lenkai solidarizavosi su lietuviais, kovojančiais dėl nepriklausomybės. Šįsyk jie remia R. Pakšą. Prezidentas jiems yra kovos su korumpuota "valdžios grupuote" simbolis, rašo Lenkijos dienraštis "Gazeta Wyborcza".

■ Naujoji sąjunga (NS, socialliberalai) apkaltino Kauno rajono merą liberaldemokratą L. Gineiką proteguojant vieną partiją ir pareikalavo, kad jis atsistatydintų.

■ Kauno miesto taryba patvirtino šalto vandens tiekimą, nuotekų šalinimą ir valymo kainas. Kauniečiai už šias paslaugas mokės mažiau nei klaipėdiečiai ar vilniečiai.

Nuomonė apie generolą Povilą Plechavičių ir Vietinę rinktinę

(atkelta iš 1 psl.)

Lietuvos kariuomenė būtų pasipriešinusi sovietų okupantams ir Lietuva būtų tapusi ne LTSR, bet "liaudies demokratine respublika" bei išlaikiusi dalį valstybingumo.

Žemaitijoje 1919 m. kapitonas P.Plechavičius išvaikė plėšikaujančius bolševikų revoliucinius komitetus ir toli už Daugpilio išvijo bolševikų gaujas.

Majoro P.Plechavičiaus vaidmuo 1926 m. perversme pernelyg sureikšminamas. Ne jo kaltė, kad A.Smetona per ilgai delsė skelbti naujus Seimo rinkimus. Be to, bolševizmo įsigalėjimo pavojus Lietuvoje 1926 m. buvo toks akivaizdus, kad delsti buvo negalima. Kitaip iki 1930 m. Lietuva jau būtų tapusi LTSR.

1944 m. generolas P.Plechavičius ėmėsi organizuoti Vietinę rinktinę gerai suprasdamas riziką ir antrosios sovietų okupacijos pavojų artėjant Rytų frontui prie Lietuvos sienų.

Paviršutiniškai plagijuodamas Armijos krajos istoriko J.Volkanovskio nuomonę dr. A.Nikžentaitis teigia, kad pirmieji Vietinės rinktinės batalionai buvo pasiūsti į Rytų Lietuvą kovai prieš Armiją krajoją. Iš tiesų jie buvo siunčiami ginti rytinių

Lietuvos sienų nuo artėjančios sovietų armijos. Mat buvo tikimasi, kad Vakarų valstybės neleis sovietų armijai peržengti 1938 metų SSRS sienų.

Kautynės tarp Vietinės rinktinės ir Armijos krajos vyko tik pastarajai puolant. Gerai aprūpinti ir partizaninėje kovoje užgrūdinti Armijos krajos būriai siekė iš Vilniaus krašto išstumti neparengtus ir tik prancūziškais šautuvais ginkluotus plechavičius, kad šie nekliudytų baigiantis karui vėl prijungti prie Lenkijos Vilniaus kraštą.

Tokia yra tikroji Vietinės rinktinės istorija, likusi dar gyvų karių ir tų metų liudytojų atmintyje. Tą patvirtina ir Vilniuje surasti Armijos krajos archyvai. Deja, tokie juodieji metraštininkai kaip L.Truska ar A.Nikžentaitis mieliau naudojami tik KGB ar lenkų šoviniščių rašliavomis menkindami ir niekindami savo tautos kovas už laisvę ir nepriklausomybę, svetimųjų prasimanymais šmeiždami tos kovos vadus. Tokie istorikai tikėdamiesi užsitarauti europietiška populiarumą elgiasi nedorai. Ateities kartoms jie atrodys ne kaip objektyvios istorijos rašytojai, o kaip apgailėtini konformistai.

"Tremtinio" inf.

LPKTB Vilniaus sk. kreipimasis į Lietuvos visuomenę

Mieli Lietuvos žmonės! Vilniaus buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai, praicyje skaudžiausiai patyrę bolševikinį genocidą, negali ramiai žiūrėti į kelintą mėnesį besitęsiantį prezidentūros politinį skandalą. Tai rimtas išbandymas Lietuvos valstybei ir jos pilietinei visuomenei. Aukščiausias valstybės pareigūnas, pašauktas būti krikščionių Konstitucijos garantu, kursto pilietinį konfliktą valstybės viduje ir kompromituoja Lietuvą pasaulyje. Neaišku, ar prezidentas yra pajėgus suvokti esamą padėtį, pasilikdamas savo draugu buvusios rinkimų kampanijos pagrindinį rėmėją – asmenį, kalbantį kalėjimo banditelių žargonu, sukčiaujantį ir savo asmeninius reikalus iškeliantį iki valstybinio lygio problemos. Rusijos valdžios slaptosioms tarnyboms padedant mėginama įsitvirtinti Lietuvos ūkyje, paveikti aukščiausius politinius Lietuvos pareigūnus, žeminti mūsų valstybę bei jos garbę, turint aiškų tikslą palikti Lietuvą tik Vakarų pasaulio prieangyje.

Tapę tradiciniai prezidento važinėjimui į rajonus, jo susitikimai su rinkėjais dar labiau skaldo visuomenę ir didina problemą, nes prezidentas nesugeba ar sąmoningai nenori užčiuopti gyslės, mažinančios piliečių supriešinimą.

Arogantiškas atsakymas į kardinolo ir vyskupų kupiną susirūpinimo

laišką verčia manyti, kad prezidentas neišmano ir tikriausiai nenori išmanyti Katalikų Bažnyčios hierarchinės struktūros valdymo principų pareikšdamas, kad Bažnyčios vadovų pozicija – dar ne visos Bažnyčios nuostata. Visa tai verčia susimąstyti ir pagalvoti, ar prezidentas priimdamas šv. Komuniją iš kardinolo rankų neatlieka šventvagiško veiksmo.

Oficialiai atsiribojęs nuo R.Pakso politikos bei lyg ir palaikantis Lietuvos poziciją dėl įstojimo į NATO ir Europos Sąjungą, tačiau savo veikla agituodamas rinkėjus, kurdamas savo partiją milijonierius parlamentaras Viktoras Uspaskichas kelia didelę grėsmę Lietuvos savarankiškumui. Palaikydami jį skaudžiai apsiriktume, nes jeigu reikės nusilenkti Kremliui, jis to pasieks.

Didžiulį nusivylimą sukėlė buvusių disidentų V.Girdzijausko, V.Petkaus, A.Terlecko ir kitų veikėjų vizitas pas prezidentą ieškant bendrų sąlyčio taškų.

LPKTB Vilniaus skyriaus nariai atsiriboję nuo buvusių disidentų, politinių kalinių, tremtinių ir kitų veikėjų, savo veikla žeminančių nukentėjusiojo asmens vardą.

Dabar ne laikas ambicijoms ir emocijoms. Prezidento atsistatydinimas arba jo atstatydinimas yra vienintelė galimybė sutraukti pančius, į kuriuos yra įsipainiojęs.

Aptarti aktualūs klausimai

LPKTS valdybos posėdis

Vasario 21d. įvyko pirmas po LPKTS ir TS jungiamojo suvažiavimo (vasario 7 d.) valdybos posėdis. Pagal LPKTS X (necilinio) suvažiavimo nutarimą, LPKTS taryba, valdyba, politinė taryba ir LPKTS pirmininkas įvykus LPKTS ir TS jungiamajam suvažiavimui savo veiklą tęsia, vykdo savo pareigas iki LPKTS išregistravimo iš juridinių asmenų registro dienos.

Posėdyje aptartas pasiruošimas rinkimams į Europos Sąjungos Parlamentą ir LR Seimą, aptartos LPKTS kandidatūros į ES ir LR Seimą Tėvynės sąjungos sąraše vienmandatėse ir daugiamandatėse apygardose. Taip pat aptartas LPKTS ir TS skyrių jungimosi klausimas. Teoriškai (iki įregistravimo dienos) mes esame visuomeninės organizacijos LPKTS ir TS (Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos) nariai, kol raštu nepareikšėme atsisaką narystės. Tačiau bendruose TS ir PKT frakcijos susirinkimuose neturime teisės balsuoti, kol neužpildėme PKT frakcijos nario anketos.

Apsisprendę artimiausiu metu susijungti PKT frakcijos ir TS skyriai kviečiami tai padaryti per 3 mėnesius. Kiti skyriai atlieka paruošiamuosius darbus (skyrių susirinkimai bei narių apklausa dėl narystės). Svarbiausias jungimosi tikslas – bendras politinis darbas prieš rinkimus.

Valdyba apsvarstė LPKTS Šiaulių skyriaus mandatų ir etikos komisijos bei LPKTS mandatų ir etikos komisijos išvadas ir siūlymus dėl spaudoje ir per TV nuskambėjusio konflik-

to tarp LPKTS Šiaulių sk. pirmininko apskrities koordinatoriaus Česlovo Dirkės ir skyriaus bei LPKTS tarybos nario Donato Januškevičiaus. Nuspręsta už neetišką ir netaktišką poelgį kilus konfliktui Č.Dirkę nušalinti nuo Šiaulių sk. pirmininko ir kitų renkamų pareigų LPKTS ir TS PKT frakcijoje. Sustabdyti Č.Dirkės narystę ir TS PKT frakcijoje pusei metų. Sustabdyti D.Januškevičiaus narystę LPKTS ir TS PKT frakcijoje pusei metų už elgesį, pažeminusį LPKTS vardą visuomenėje, ir nesilaikymą vidinės LPKTS drausmės. Šį sprendimą teikti tvirtinti artimiausiam LPKTS tarybos posėdžiui.

Laikinuoju Šiaulių sk. pirmininku (iki rinkimų) paskirti dabartinį pirmininko pavaduotoją V.Kemėšį. Įpareigoti Šiaulių sk. tarybą ir l. e. pirmininko pareigas V.Kemėšį per mėnesį surengti necilinį visuotinį skyriaus susirinkimą, išrinkti naują skyriaus tarybą, skyriaus pirmininką, prieš tai jo kandidatūrą suderinus su LPKTS valdyba. Taryboje nepageidautini konfliktuojančių pusių atstovai.

Pavesti LPKTS Kauno skyriaus mandatų ir etikos komisijai per 10 dienų apsvarstyti skyriaus nario Vytauto Bičiūno elgesį: kairiajai spaudai jis pateikė LPKTS gerą vardą žeminantį straipsnį. Sprendimas galioja nuo jo priėmimo.

TS tarybos posėdis įvyks vasario 28 d. 11 val. Vilniuje, Mokytojų namuose (Vilniaus g. 39). Registracija nuo 10.30 val.

"Tremtinio" inf.

Prisikėlimo bažnyčiai atstatyti

Praėjusiais metais LR Vyriausybė paminklinę Prisikėlimo bažnyčią įtraukė į Lietuvos tūkstantmečio programą ir numatė 2004 metais bažnyčios atstatymo darbams iš programos skirti 4 mln. litų, o 2005 metais – dar vieną milijoną litų. Šių metų valstybės biudžete žadėtų lėšų nebuvo numatyta, todėl Kauno meras A.Garbavičius miesto tarybai pasiūlė imti 4 mln. litų ilgalaikę paskolą. "Ši bažnyčia prieš 75 metus buvo pradėta statyti kaip tautos šventovė, padėka Dievui už mūsų valstybės nepriklausomybę, tačiau atkūrus nepriklausomybę statybos darbus tęsiame daugiau kaip dešimtmetį. Ši keturių milijonų litų paskola yra reikšmingiausia miesto investicija į tautos dvasingumo puoselėjimą", – sakė Kauno miesto vadovas.

Savivaldybės parengtuose projektuose numatyta, kad Prisikėlimo bažnyčia tarnautų ne tik tikintiesiems, bet joje galėtų vykti ir sakralinės muzikos koncertai, paskaitos, turėtų būti įrengta miesto apžvalgos aikštelė. Kartu su jau suremontuotu Žaliakalnio funikulieriumi Prisikėlimo bažnyčia taptų itin svarbia Kauno kultūros centro dalimi.

"Tremtinio" inf.

Filmo "Vieni vienai" premjera!

Vilniuje "Coca cola plaza" – vasario 20 d. – balandžio 1d.

Vilniuje "Akropolis" – vasario 20 d. – kovo 4 d.

Šiauliuose "Saulė" – kovo 5-25 d.

Panevėžyje "Garsas" – kovo 26 – balandžio 8 d.

Alytuje "Dainava" – balandžio 9-15 d.

Kaune "Senasis trestas" – vasario 20 – kovo 18 d.

Klaipėdoje "Žemaitija" – kovo 19 – balandžio 8 d. (rezervas balandžio 9-15 d.)

Kretingoje "E28" – balandžio 16-18 ir 23-25 d.

Mažeikiuose "EOS" – balandžio 30 – gegužės 6 d.

Gargžduose "Minija" – gegužės 7-13 d.

Kovo 11 d. – Panevėžyje "Garsas", Ukmergėje "Kultūros rūmai".

Jurbarke kovo 28-29 d.

Nedideliuose miesteliuose filmas bus rodomas pagal užsakymus.

Apkaltos aplinkybės netrukdo augti Tėvynės sąjungai

Nepaisant sunkios politinės padėties šalyje ir toliau vyksta intensyvus bendraminčių būrimasis į Tėvynės sąjungą. Tėvynės sąjungos - koservatorių frakcija Seime, susidedanti iš 9 narių, į savo gretas priėmė dar vieną Seimo narį – buvusį liberalcentristą Egidijų Vareikį. Visuomenei jis žinomas kaip geras ir patyręs politologas užsienio klausimais, dėstytojas. Tai dar vienas buvusios Moderniųjų krikščionių demokratų partijos narys, kuris, kaip ir jo kolega Artūras Vazbys, perėjo į Tėvynės sąjungą. Jis su Vytautu Landsbergiu daugiau laiko praleidžia Briuselyje, Lietuvai jau dabar atstovaudami Europos Sąjungoje. Taip pat į TS Krikščioniškųjų demokratų frakciją planuoja pereiti ir daugiau krikščionių demokratų, priklausančių Kazio Bobelio partijai. Mat ši partija kenčia dėl jos vadovybės, ypač aktyvaus prezidento R.Pakso šalininko Petro Gražulio, ir jos narių požiūrio neatitikimo. Todėl mielai dairosi į TS Krikščioniškųjų demokratų frakciją.

Prieš tai į Tėvynės sąjungą atėjo Dešiniųjų sąjungą. Jos buvęs vadovas Vidmantas Žiemelis tapo vienu iš TS pirmininko Andriaus Kubiliaus pavaduotojų. Prieš porą savaitių išvyko į Šiaulius metu naujus Tėvynės sąjungos bilietus gavo apie dvi dešimtys buvusios Dešiniųjų sąjungos narių. Smagu pažymėti tai, kad į Tėvynės sąjungą Šiauliuose stojo šeimomis.

Į TS ne tik masiškai stoja ir vienijasi bendram darbui dešiniųjų pažiūrų žmonės su politiniu įdirbiu, bet ir šou verslo atstovai. Šiauliuose pirmą kartą su miestiečiais kaip Tėvynės sąjungos narys dalyvavo televizijos laidų vedėjas Algis Ramanauskas, žiūrovams geriau žinomas kaip Algis Greitai arba kritiškas ir negailestingas jo personažas peliukas Sūrskis. Šio personažo lūpomis daug karčios kritikos išsakoma valsty-

bės interesams nenorintiems tarnauti politikams.

A.Ramanauskas niekada neslėpė savo simpatijų Tėvynės sąjungai, aktyviai remdamas jos politines akcijas, mielai prašytas ir neprašytas dalyvavo rengiant mitingus. Šiauliuose klausiamas, kodėl pasirinko šią partiją savo pilietinei pozicijai reikšti, sakė, kad Tėvynės sąjungą gerbia ir lygina su aukščiausios klasės automobiliu – tokiu kaip "Rolls Roysas". Kitos partijos jam neatrodo tokios svarbios ir reikšmingos. Žinoma, jis neslepia, kad jo apsisprendimą paskatino prezidentinis skandalas.

A.Ramanausko, pakankamai jauno žmogaus, įstojimas į Tėvynės sąjungą rodo, kad mąstantys žmonės krizės aki-vaizdoje supranta savo pareigą valstybei ir visuomenei. Nors daugelis jaunimo yra apolitiški ir linkę tik kritikuoti politines partijas, dalis pradeda suvokti, kad tik jų darbo dėka mūsų valstybės reikalai gali keistis į gerąją pusę. Aišku, tokius žmones labai veikia susikompromitavusio prezidento R.Pakso cinizmas ir juodosios technologijos, kurių griebiasi bet kokia kaina tikėdamasis išsaugoti savo pozicijas. Šou verslo pasaulyje kalbama, kad net A.Valinskas yra pareiškęs ketinimus kandidatuoti į Seimą, jei prezidento apkalta nepavyktų. Kiekvienas veiksmas susilaukia savo atoveiksmio.

Į TS įsiliejo ir apie 7 dešimtytis dutūkstantininkų su buvusiu savo lyderiu Rimantu Dačiu. Partijoje jis su savo bendraminčiais ketina steigti klubą, kuris rūpintųsi socialinėmis TS programomis.

Šios politinės srovės tik stiprina Tėvynės sąjungą, bet neorganizavo jos veiklos iš esmės. Stipriausias ir daugiausiai naudos davęs jungimasis, žinoma, buvo su Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, įvykęs vasario 7 d. Po šio susijungimo Lietuva turi didžiausią politinę

partiją ne tik dešiniajame sparne, bet ir visoje šalyje. Susijungus 46 tūkstančiams LPKTS ir 14 tūkstančių TS narių į bendrą politinę organizaciją, galima sakyti, kad Lietuva turi naują stiprią 60 tūkstančių narių turinčią partiją. Žinoma, dalis buvusių politinių kalinių ir tremtinių gali nutarti nedalyvauti politinėje veikloje ir dirbti visuomeninėje organizacijoje. Jei atsirastų net 10 tūkstančių tokių žmonių, vis tiek nė viena partija Lietuvoje negali pasigirti turinti 50 tūkstančių narių. Buvusios Tėvynės sąjungos nariai taip pat džiaugiasi šiuos susijungimu. Mat daugelis skyrių ir taip dirbo kartu. Tie skyriai, kur toks bendras darbas nebuvo sklandus, turės galimybę pasitempti. Buvusios Tėvynės sąjungos nariai, pakylėti patriotinės jungiamojo suvažiavimo nuotaikos, vertina savo bendražygių ir LPKTS gyvenimišką ir politinę patirtį, tikisi iš jų pasisemti tvirtybės ir tikro lietuviško patriotizmo.

Šį susijungimą gerai įvertino ir plačioji visuomenė. Iki jungimosi savo simpatijas Tėvynės sąjungai atiduodavo 6,7 proc. rinkėjų. Jungtinės Tėvynės sąjungos reitingai staigiai šoktelėjo net iki 10,1 proc. ir dabar naujoji Tėvynės sąjunga užima trečią vietą pagal populiarumą visuomenėje. Bėlika išlaikyti gerą visuomenės nuomonę ir gausias rėmėjų gretas iki artėjančių Seimo ir Europos Parlamento rinkimų. Tad naujosios Tėvynės sąjungos nariai turi geras startines našaus darbo ir politinės veiklos pozicijas. LPKTS ir TS jungimosi pradžioje optimistiškai apie jungtinės partijos galimus laimėjimus kalbėjęs A.Kubilius prognozavo, kad kitame Seime Tėvynės sąjunga gali turėti apie 30 Seimo narių. Tada šiek tiek utopiškai skambėję A.Kubiliaus pamaštymai šiandien jau įgauna realių galimybių pavidalą.

Ingrida VĖGELYTĖ

R.Paksas didina chaosą

Jonas BALNIKAS

Eiliniame prezidentiniame cirko spektaklyje, pavadintame spaudos konferencija, R.Paksas vėl pakartojo gerai išmoktą maldelę apie jo "skriaudimą" – "šamokslininkų" siekį pašalinti jį iš prezidento pareigų. Taip pat ragino neužmiršti tų, kurie per 13 nepriklausomybės metų padarė daugybę blogų darbų. Bet šį kartą R.Paksas tiesiog pribloškė ne tik žurnalistus, bet ir politikus. Jis pareiškė inicijuojąs apkaltą Seimo pirmininkui A.Paulauskui, jau seniai paskelbtam pagrindiniu R.Pakso priešinku. R.Paksas pasiūlė Seimui pradėti apkaltos procesą Seimo pirmininkui "dėl valstybės paslapties išdavimo ir valdžios diskreditavimo". Dabar Seimas norom nenorom turės sudaryti specialią komisiją, kuri turės išnagrinėti kaltinimų A.Paulauskui pagrįstumą. Taigi R.Paksas, pats kaltinamas Konstitucijos pažeidimu ir priesaikos sulaužymu, perėjo į kontrpuolimą. Kaip pažymėjo vienas politikos apžvalgininkas, puolimas pradėtas "Gariūnų turgaus bobos stiliumi". Nepaisant to, Seimo etikos ir procedūrų komisijos pirmininkas A.Salamakinas pareiškė, kad Seimas, pagal Statutą ir galiojančius įstatymus, privalės sudaryti specialią komisiją R.Pakso "iniciatyvai" ištirti. Beje, vėl grąžintas į prezidentūrą prezidento patarėjas Alvydas Medalinskas prisipažino, kad tai jis patarė R.Paksui imtis tokio teisinio žingsnio, nes tai leidžia daryti Konstitucija ir Seimo Statutas. O jame nurodyta, kad prezidentas turi teisę siūlyti pradėti apkaltą ne tik Seimo pirmininkui, bet ir Konstitucinio bei Aukščiausiojo Teismų pirmininkams, teisėjams, Apeliacinio teismo pirmininkui bei Seimo nariams. Taigi nepavykus apkaltai A.Paulauskui R.Paksas tokias apkaltas gali kelti be galo. Tai rodo, kad teisinė ir politinė sumaištis Lietuvoje dar labiau padidės. Ir tai daroma lemtingomis Lietuvai dienomis, kai dienos iki Lietuvos narystės Europos Sąjungoje ir NATO suskaičiuotos.

Kaip žinoma, pakliuvęs į beviltišką situaciją žmogus

darosi vis pavojingesnis. Tuo labiau kai jau šimtą kartų kartoja tuos pačius žodžius, jog reikia atsiminti savo priešų pavardes. Kurstydamas radikalizmą R.Paksas ne tik griebiasi "paskutinio šiaudo", bet bando dar labiau suskaldyti ir taip pavargusią bei pasimetusią visuomenę. Kitas dalykas, sunku suprasti R.Pakso logiką. Juk iki šiol jis atkakliai neigė abiejų Seimo komisijų, kaip ir Konstitucinio Teismo, sprendimus, o dabar pats reikalauja sudaryti tokią komisiją. Netgi valdančiosios socialdemokratų frakcijos seniūnė Irena Šiaulienė sakė, kad R.Pakso veiksmai vis draštieskesni ir netikresni. Opozicinės Liberalų ir centro sąjungos lyderis Artūras Zuokas pareiškė, kad R.Paksas artėjant neišvengiamam balsavimui Seime dėl jo atstatydinimo dar labiau padidino chaosą Lietuvoje.

Dar daugiau, R.Paksas Baltarusijos prezidento A.Lukašenkos pavyzdžiu ėmėsi represijų prieš jam neįtinkančius žurnalistus. Jo įsakymu nutraukta LNK televizijos žurnalisto Petro Lingės akreditacija prezidentūroje. P.Lingė užsitraukė R.Pakso nemalonę todėl, kad drįso nufilmuoti, kaip "ubagų karalius" aktyvus R.Pakso šalininkas V.Šustauskas prezidentūros kavinėje aptarinėjo kažkokius reikalus su dviem R.Pakso patarėjais.

Į pagalbą prezidentui atskubėjo ne tik V.Šustauskas, J.Veselka, R.Pavilionis, K.Prunskienė bei panašūs prorusiški veikėjai, bet ir krikščionių demokratu save vadinantis ir tampantis gatviniu demagogu Seimo narys Petras Gražulis. Jis paskelbė pareiškimą, kuriame siūlo iki R.Pakso apkaltos sustabdyti Tėvynės sąjungos veiklą! Netgi aršiausi neokomunistai to nedrįso pareikalauti.

Taigi politinio stabilumo ir ramybės Lietuvoje dar ilgai nebus ir tas chaosas bus dar labiau eskaluojamas Lietuvos žmonių, o svarbiausia – valstybės nenaudai. Nesinori tikėti pesimistų prognozėms, kad Lietuvos laukia ne tik demokratijos, bet ir valstybės žlugimas. Tačiau į tai einama.

Užsiprenumeruokite "Tremtinį"

Prenumerata mėnesiui kainuoja 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas "Tremtinio" egzempliorius kainuoja 1,20 Lt. Indeksas - 0117.

"Tremtinį" siunčiame ir į užsienį. Prenumeratos kaina metams - 50 JAV dolerių. Tik labai prašome atkreipti dėmesį į tai, kad siųsdami "Tremtinio" prenumeratos čekius grafoje - Pay to the order of - rašykite: Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai. Jei užrašysite "Tremtiniui", bankas tokio čekio nepriims.

Mūsų adresas: "Tremtinys", Laisvės al. 39, 3000 Kaunas, Lietuva (Lithuania).

Nepamirškite užsiprenumeruoti savo laikraščio!

Pamokos nenuėjo veltui

Kai kurie Lietuvos istorikai, tarp jų ir Lietuvos istorijos instituto direktorius A. Nikžentaitis, Vasario 16-osios proga apdovanotą Vyčio Kryžiaus ordinu generolą Povilą Plechavičių apibūdino kaip pagrindinį veikėją, "palaidojusį" Lietuvos demokratiją ir atvedusį į valdžią prezidentą Antaną Smetoną, kuris, A. Nikžentaitis ir kai kurių jo kolegų nuomone, pamynė demokratinio valdymo principus po 1926 m. perversmo. Kitaip tariant, beveik žodis žodin pakartojo tai, kas nuolat buvo kalama į galvas per visus sovietinės okupacijos dešimtmečius.

Išties sovietinių istorikų Žiugždos, Šarmaičio, Zimano ir kitų Lietuvos priešų pamokos nenuėjo veltui. Ko gero, šitokie "istorikai" laukia nesulaukia, kad Vyčio Kryžiumi būtų apdovanotas išdavikas generolas V. Vitkauskas, jau nepriklausomybės laikais dirbęs Maskvai. Neatsitiktinai 1926 m. vykusio perversmo faktiškas vadovas Generalinio štabo majoras P. Plechavičius pirmiausia atleido iš pareigų pulkininką V. Vitkauską, tuomet vadovavusį 9-ajam pėstininkų pulkui Marijampolėje. Taip pat buvo pašalintas Kėdainiuose dislokuotos divizijos vadas pulkininkas Jakaitis, kuris telefonu įsakinėjo savo divizijos pulkų vadams siųsti dalinius į Kauną "padėčiai atkurti". Pulkininkas Jakaitis pareiškė, kad "ilgaskverniai padarę perversmą". Taip sakydamas jis pirmiausia turėjo galvoje krikščionių demokratų bloką ir jo vadovą kunigą Mykolą Krupavičių, kuris pirmasis pasveikino P. Plechavičių pabrėždamas, kad šis išgelbėjo Lietuvą.

Gelbėjo Lietuvą

Povilas Plechavičius tikrai gelbėjo Lietuvą nuo bolševikinio perversmo ir okupacijos, ką rodo ir istoriniai dokumentai. O kur dar nemažesnė grėsmė iš Lenkijos pusės. Juk 1926 m. liaudininkai su socialdemokratais ir lenkų, žydų bei vokiečių atstovais suformavo Seimo daugumą. Už šios daugumos rėmimą lenkams buvo suteikta neribota veiksmų laisvė Lietuvoje. Taip pat tuometinė Vyriausybė neturėjo jokio aiškaus ir vieningo nusistatymo dėl užsienio politikos ir valstybės valdymo reikalų. Nuo 1918 m. pabaigos iki 1926 m. Vyriausybė pasikeitė net 13 kartų. Be to, pataikaudama lenkų šovinistams kai kurią Vyriausybę, nepaisydama sunkios ekonominės padėties, per kelis 1926 m. mėnesius valstybės lėšomis įsteigė net 60 lenkiškų mokyklų. Apškiečių komendantams netgi buvo uždrausta panaikinti "kultūrinės" lenkų organizacijos "Pochodnia" kuopas, kurių nariai beveik atvirose savo sueigose treniravosi su šautuvais. Nesibaigiančiuose mitinguose komunistai atvirai skelbė savo tikslus "atkurti" Lietuvoje sovietų valdžią. Ekonominis krašto gyvenimas buvo sustingęs. Ir tuometinis prezidentas K. Grinius bei ministras pirmininkas M. Šleževičius ėmė sūvokti, kad pernelg nusileido kairiesiems, tačiau jau buvo per vėlu. Netgi užsienio diplomatai, rezidavę Lietuvoje, pastebėjo, kad Lietuva žengia į kapą. Kita ver-

Įvykdę priesaiką Tėvynei

Jonas BALNIKAS

tus, Varšuva puikiai žinojo, kokia padėtis Lietuvoje, ir tik laukė progos įsiveržti į Lietuvą. Tuo labiau kad tais pačiais metais, gegužės 12-15 dienomis, Lenkijoje įvyko karinis perversmas ir valdžią užgrobė didžiausias Lietuvos priešas Juzefas Pilsudskis. Tiesa, maršalas J. Pilsudskis paėmė valdžią ne taip lengvai, kaip tai padarė jauni Lietuvos karininkai patriotai. Kruvinuose susirėmimuose tarp atskirų kariuomenės dalinių per kelias dienas Varšuvoje žuvo daugiau kaip 1000 žmonių. Tuo tarpu Lietuvos karininkų, įvykdžiusių 1926 m. gruodžio perversmą, sumanomo dėka nebuvo nė vienos aukos.

Valdžios netroško

Galima priminti dar vieną įdomų faktą, kad didelį Lietuvos kariuomenės ir visuomenės populiarumą turėjęs generalinio štabo majoras P. Plechavičius, pakviestas vadovauti sukilimui, tuo metu sėdėjo... daboklėje! Mat 1926 m. rudenį ulonų pulko karininkų ramovėje, Alytuje, kariuomenės vado generolo S. Žukausko ir kitų aukštų karininkų akivaizdoje skėlė antausį vienam rusų kilmės artilerijos karininkui už tai, kad jis viešai pareiškė: "Jei man kas įsakytų iškabinti Stalino portretą, aš tai padaryčiau". Už tai majoras P. Plechavičius buvo nubaustas dviem savaitėm daboklės Kaino įguloje. Beje, P. Plechavičius, neseniai labai gerais pažymiais buvo baigęs Čekoslovakijos karo akademiją Prahoje, kaip ir jo padėjėjas perversmo štabe generalinio štabo pulkininkas Vladas Skorupskis.

Būtina atkreipti dabartinių P. Plechavičiaus kritikų dėmesį į tai, kad jis vadovaudamas 1926 m. gruodžio 17 d. perversmui turėjo puikiausią progą tapti Lietuvos diktatoriumi, kaip Lenkijoje prieš kelis mėnesius padarė J. Pilsudskis. Tačiau to jis visiškai netroško. Štai ką apie tai rašė savo atsiminimuose, išėivijos žurnale "Karys" (1975 m. Nr. 5), generolas M. Rėklaitis: "1926 m. gruodžio 17 d. vykstant kariniam perversmui Generalinio štabo majoras P. Plechavičius buvo pakviestas tam perversmui vadovauti. Jo garbei reikia pasakyti, kad jokios valdžios jis netroško. Tuo kritišku momentu jis dėjo visas pastangas, kad galimai greičiau valdžia pereitų į civilių rankas." Taip ir buvo padaryta. Sutikęs tapti valstybės vadu pirmasis Lietuvos prezidentas A. Smetona tas pareigas ėjo tik dvi dienas. M. Šleževičiaus Vyriausybės atsistatydinimą patvirtino prezidentas K. Grinius ir tą pačią dieną patvirtino naują prof. A. Voldemaro vadovaujamą ministrų kabinetą. O 1926 m. gruodžio 19 d. Seimas Respublikos prezidentu išrinko A. Smetoną, kuris Seime davė priesaiką dalyvaujant arkivyskupui A. Skriveckui.

Tautinė kariuomenė

Visiškai kitas dalykas yra generolo Povilo Plechavičiaus vaidmuo organizuojant Vietinę rinktinę vokiečių

okupacijos pabaigoje. Istorikas A. Nikžentaitis solidarizuodamasis su kai kurių Lenkijos laikraščių paskelbtu nepasitenkinimu dėl P. Plechavičiaus apdovanojimo teigia, kad Vietinė rinktinė žudė taikius lenkų gyventojus Vilniaus krašte ir kovojo prieš lenkų Armiją krajovą. Visa tai yra netiesa. Kaip tik Armija krajova žudė to krašto susipratusių lietuvių. Taip pat Vietinės rinktinės, tai yra būsimosios Lietuvos kariuomenės, sukūrimo idėją artėjant neišvengiamai naujai bolševikinei okupacijai iškėlė ne P. Plechavičius, o patriotinė Lietuvos inteligentija ir kiti žinomi visuomenės veikėjai, kurie 1943 m. pavasarį sušaukė Lietuvių konferenciją Kaune. Šiai konferencijai pirmininkavo prof. Mykolas Biržiška, kurio net sovietiniai "istorikai" nedrįso pavadinti fašistų talkininku. Konferencijoje buvo be jokių užuolankų pareikšta, kad vokiečių siūlomas Lietuvai SS legionas ar kitas SS junginys (kaip tai buvo padaryta Latvijoje ir Estijoje bei kitose nacių okupuotose valstybėse) Lietuvai visiškai nepriimtinas. Taip pat tos konferencijos rezoliucijoje buvo sakoma: "Lietuvių tautai priimtina tik tautinė Lietuvos kariuomenė (kitaip jos nevadinti), Lietuvos kariuomenė skiriama tik Lietuvai betarpiškai ginti, Lietuvos kariuomenės visos dalys ir visi daliniai turi būti lietuvių karininkų vadovaujami, Lietuvos kariuomenės vadas turi būti lietuvis, kuriuo pasitikėtų lietuvių visuomenė." Vokiečiai, aišku, su tuo nesutiko, bet skaudūs pralaimėjimai fronte vertė sutikti, kad būtų formuojama Vietinė rinktinė. Okupacinė nacių valdžia ir jos generalinis komisaras fon Rentelnas tiesiog žado neteko, kai 1944 m. vasario 16 d. generolui Povilui Plechavičiui per radiją pakvietus Lietuvos vyrus į jo formuojamą Vietinę rinktinę per kelias dienas priėmimo komisijose jau užsirašė net 30 tūkst. savanorių!

- Absolutus melas

Apie Vietinės rinktinės vargus ir rūpesčius, vokiečių daromas įvairiausias kliūtis bei intrigas prieš ją visi dabar gali sužinoti iš generolo Stasio Raštikio atsiminimų "Kovose dėl Lietuvos", 1978 m. Bostone išleistos knygos "Generolas Povilas Plechavičius", buvusio 1941 m. Laikinosios Lietuvos Vyriausybės vadovo Juozo Brazaičio (Ambrasevičiaus) knygos "Vieni vieni", pagaliau – tos rinktinės savanorių atsiminimų, paskelbtų Lietuvoje po Kovo 11-osios.

Visai kitas dalykas yra klausimas dėl Vietinės rinktinės susirėmimų su Vilniaus krašte veikusia lenkų Armija krajova (AK) bei dėl tariamo taikių lenkų gyventojų žudymo. Tai yra absolutus melas. Visi šie dalykai, remiantis daugybe oficialių dokumentų, atskleisti 1999 m. išleistoje knygoje "Armija krajova Lietuvoje". Šioje knygoje paskelbti AK dokumentai, jos vadų įsakymai akivaizdžiai rodo, kad AK sekė gyventojus, plėšė civilius, žudė sąmoningus lie-

tuvius, rengėsi okupuoti visą Lietuvą, be to, palaikė aktyvius ryšius su nacistine valdžia. Tą atskleidė ir 1995 m. Vilniaus senamiestyje, Mažųjų bernardinų vienuolyno sienoje, rastas užmūrytas Armijos krajovos Vilniaus apygardos archyvas. Viename iš šio AK archyvo dokumentų "Ze spraw litewskich" ("Iš lietuvių reikalų") atvirai rašoma: "Įtampą tarp lenkų ir lietuvių gali nutraukti tik radikalus santykių pakeitimas. Tam būtina atremti lietuvių pretenzijas į Vilnių, reikia perkelti Vilnijos sienas į Vakarus, įjungiant į Lenkiją Kauną su apylinkėmis" ir t.t. Tai, žinoma, skaudė Lietuvos ir Lenkijos santykių istorija ir ne Vietinės rinktinės kaltė, kad AK vadovybė visiškai nesileido į derybas su rinktinės atstovais, bet nuolat tarėsi su vokiečių okupacinės valdžios pareigūnais.

Priesaką įvykdė

Vietinės rinktinės likvidavimas prasidėjo jau 1944 m. gegužės mėnesį. Gegužės 15 d. buvo suimti rinktinės vadas gen. P. Plechavičius ir jo pavaduotojas štabo viršininkas plk. P. Urbonas, taip pat kiti štabo karininkai. Vėliau pradėti likviduoti rinktinės batalionai Vilniaus krašte. Nuginčijant vieną batalioną buvo sušaudyta 13 lietuvių karių. Gegužės 17 d. Paneriuose vokiečiai sušaudė 17 30-osios rinktinės bataliono karių. Gegužės 21 d. sušaudyta dar 12. Ir tai toli gražu ne visos rinktinės aukos. Esant tokiai padėčiai dauguma Vietinės rinktinės vyrų išsislapstė pasimdami ginklus ir daugelis jų vėliau tapo Lietuvos partizanais. Taigi lietuvių gali didžiulis, kad nedavė vokiečiams nė vieno SS legiono, nei vienos brigados, tuo labiau divizijos.

Na, o dėl generolo Povilo Plechavičiaus, tai jo atminimas vertas pačių aukščiausių įvertinimų ir apdovanojimų. Tai buvo didis Lietuvos patriotas ir kovotojas už jos laisvę. Sutikdamas vadovauti Vietinei rinktinei 1944 m. P. Plechavičius siekė ištaisyti tą klaidą ir gėdą Lietuvos kariuomenės, gavusios įsakymą nesipriešinti 1940 m. bolševikinei okupacijai. Dažnokai teigiama, kad tik tokiu būdu išvengta daugybės aukų, kad Lietuvoje nebuvo karybos specialistų ir pan. Deja, tokių specialistų buvo. Pankank prisiminti Lietuvos karybos teoretiką generalinio štabo majorą V. Bulvičių, kuris matydamas neišvengiamą artėjančio pasaulinio karo pavojų dar 1939 m. gegužės 16 d. "Lietuvos aide" paskelbė didelį straipsnį "Pirmoji karo diena". Jame V. Bulvičius rašė: "Pirmoji karo diena, arba diena, kada nustojama nepriklausomybės, neišdrįstant pradėti karo, dažniausiai yra svarbesnė visos tautos ateičiai negu dešimtmečiai taikos meto darbo. Tą dieną tauta turi atsiminti, kad tautų istorija rašoma krauju. Reikia bijoti ne nepriklausomybės netekti, bet prarasti laisvę be kovos. Tauta, kuri "priešo neerzini" sumetimais neišdrįsta reikiamu momentu griebtis ginklo, nėra laisvės verta. Tauta, kuri nepasiryžo mirti dėl laisvės kaip Pilėnų didvyriai, mirs kaip dvasios nuskurėliai..."

Generolas Povilas Plechavičius tą priesaką įvykdė. Ir garbė jam už tai.

Reikalaujame paneigti

Lietuvos vietinės rinktinės karių savanorių suvažiavimo dalyvių, susirinkusių į Vietinės rinktinės 60-ųjų įkūrimo metinių minėjimą Kaune vasario 21 d., pareiškimas

Baigiantis Antrajam pasauliniam karui, Vilniaus krašte buvo susitelkę daug teroristų. Tai įvairūs nusikaltėliai, karo dezertyrai, raudonieji partizanai, Armijos krajojovs diversantai ir kt. Visi jie vienodai aršiai plėšė, terorizavo ir žudė vietos gyventojus. Todėl lietuvių visuomenės ir kariuomenės atstovai nutarė organizuoti tautinę kariuomenę, kuri ne tik apgintų Lietuvos teritoriją nuo įsisiautusių banditizmo, bet ir susidarius palankioms aplinkybėms taptų atkurto valstybės kariuomenės branduočiu. Lietuvos kariuomenei, pavadintai Vietine rinktine (VR), vadovauti sutiko gen. P.Plechavičius su sąlyga, kad ji bus dislokuota etninėse lietuviškose žemėse.

Kelia nuostabą, kad po gen. P.Plechavičiaus apdovanojimo Vyčio Kryžiaus ordinu Lietuvos istorijos instituto direktorius A.Nikžentaitis suabejojo apdovanojimo tikslingumu. Anot jo, nuo Vietinės rinktinės karių ran-

kos yra žuvę Armijos krajojovs karių. Tad generolo apdovanojimas gali sukelti Lenkijos vyriausybės nepasitenkinimą. "Pagirtinas" istoriko rūpinimasis kitų valstybių interesais.

Nesėnų laikų istorijos neišmanančiam istorikui tenka priminti, kad Armijos krajojovs kariai, Lenkijos teritorijoje kovoję su hitlerininkais, buvo laisvės kovotojai ir todėl Lenkijoje yra pelnytai gerbiami. O tie patys kariai, kovoję svetimoje žemėje – Vilniaus krašte, vykdę egzilinės vyriausybės nurodymus po karo Vilniaus kraštą prijungti prie Lenkijos, terorizavę ir žudę lietuvius, nepritariančius tiems tikslams, buvo, yra ir ateityje privalo būti laikomi teroristais.

Primename istorikui (jis tai privalėjo žinoti), jog Lietuvos valstybinė komisija Armijos krajojovs veiklai tirti 1993 m. paskelbė išvadą, kad "Lenkijos emigracinė vyriausybė ir jai pavaldži Armija krajojovs nepripažino Vil-

niaus gražinimo Lietuvai, ruošėsi jį vėl atplėšti nuo Lietuvos, t.y. kėsinosi į Lietuvos vientisumą (...). Armijos krajojovs partizanai Rytų Lietuvoje taip pat padarė nusikaltimų žmogiškumui, įvairiais motyvais yra terorizavę ir žudę civilius gyventojus, daugiausia lietuvius". Rimtas istorikas šito negalėjo nežinoti.

Mes ryžtingai protestuojame prieš tokį neatsakingą visuomenės klaidinimą ir reikalaujame, kad Lietuvos istorijos instituto direktorius A.Nikžentaitis viešai, per tuos pačius žiniasklaidos šaltinius, per kuriuos paskleidė melagingą informaciją apie gen. P.Plechavičių ir Vietinę rinktinę, istorinę tiesą nepamatuos teiginius viešai paneigtų. Mes esame tos nuomonės, kad A.Nikžentaitčio dokumentais nepagrįstas Vietinės rinktinės vaidmens negatyvus vertinimas verčia abejoti A.Nikžentaitčio istorinių darbų objektyvumu ir patikimumu.

Klaipėdos chorui "Atminties gaida" – 15 metų!

(atkelta iš 1 psl.)

Mūsų choro dainos ir giesmės gražiai įprasmino šį įvykį. Nuo to laiko dabar čia vyksta svarbiausi buvusių tremtinių ir politinių kalinių renginiai. Ypač įsimintini Birželio 14-osios minėjimai.

Buvusių tremtinių chorui pradėjau vadovauti 1992 m. kovo 6 d. Choro dalyvių dainavimo būdas, patirtis bei amžius vertė mane ieškoti tinkamų repetavimo metodų, pasitelkiant toleranciją, sumanumą ir kantrybę. Tačiau choristų nuoširdumas, jų meilė dainai mane drąsino. Didelę moralinę paramą mano pastangoms suteikė ir tuometinis LPKTS Klaipėdos sk. pirm. J.Martišius.

Chorui "Atminties gaida"

artėjo įvairiapusis išbandymas: 1995 m. 3-iojoje buvusių tremtinių dainų šventėje Panevėžyje buvo nuspręsta kitą šventę surengti Klaipėdoje. Žinoma, šis darbas nebuvo tik vadovo ir jo choro jėgoms. Pagalbos prašėme Klaipėdos mst. savivaldybės, LPKTS Klaipėdos skyriaus. "Atminties gaida" rimtą kūrybinį egzaminą išlaikė. Šventė Klaipėdoje visiems paliko gerą įspūdį.

Tolesnę choro "Atminties gaida" koncertinę veiklą įprasmino dalyvavimas Pasaulio lietuvių dainų šventėse Vilniuje, visose buvusių tremtinių ir politinių kalinių poezijos ir dainų šventėse: Kaune, Vilniuje, Panevėžyje, Klaipėdoje, Šiauliuose, Utenoje, kiti pasirodymai. Cho-

ruo talkino koncertmeisteriai B.Uščinaitė, N.Katkova, J.Pazauc, Ž.Malinauskaitė, D.Zarembienė. Choro veiklą skatina LPKTS Klaipėdos sk. pirm. Z.Čerkausko ir choro seniūno B.Vaičiaus globa bei rūpestis. Koncertų eigą tvarko ir juos veda L.Čajauskienė ir dramos teatro aktorius A.Šimanskis.

Šiuo metu prie choro susikūręs ir vyrų ansamblis. 15 metų jubiliejų choras švenčia turėdamas apie 150 koncertų kraičio skrynią.

Neblėsta mūsų meilė tremtinio dainai. Paprasta, lietuviškomis intonacijomis išausta tremtinio daina yra didingas kultūros paminklas.

Choro "Atminties gaida" vad. Vytautas SAIKAUSKAS

Finansiškai paremkime Laisvės gynėjų labdaros ir paramos fondą "Pagaila"

"Tremtinyje" Nr. 46 (575) išspausdintas LR labdaros ir paramos įstatymas, kuriame nurodoma, kad dirbantis žmogus iki 2 proc. sumokėto metinio pajamų mokesčio gali pervesti organizacijai, turinčiai teisę gauti paramą.

Pavyzdžiui, jeigu žmogaus mėnesinis atlyginimas yra 1000 Lt, tai apie 760 Lt

jis gauna grynais, o 240 Lt pervedama mokesčių administratoriui. Per metus tai sudaro 2900 Lt. Iš šios sumos 2 proc. (58 Lt) dirbantis žmogus gali pervesti pasirinktai įstaigai. Jei tokių žmonių atsirastų daugiau, tai susidarytų nemaža suma paramai.

Kviečiame dirbančiuosius paremti Laisvės gynėjų lab-

daros ir paramos fondą "Pagaila". Įmonės kodas 9203524, ats. sąsk. Nr. 10002262791, "Hansa" bankas, banko kodas 73000.

Pasibaigus mokestiniam laikotarpiui reikia parašyti prašymą mokesčio administratoriui. Jeigu to nepadarysite, tos lėšos gali tekti ne Jūsų numatytai įstaigai, bet bus paskirtos kitur.

"Vyrai, prie ginklo!"

(atkelta iš 1 psl.)

Krašto apsaugos ministro L.Linkevičiaus sveikinimą LVR kariams savanoriams perdavė krašto apsaugos viceministras J.Gečas, sveikino Krašto apsaugos savanoriškųjų pajėgų, Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos, 1941 m. birželio 23–28 d. sukilėlių sąjungos vadai. "Šiandien jūsų dvasia tokia pat jauna. Jūsų širdys jaunos. Ir šiandien reikalinga gen. P.Plechavičiaus dvasia. Būkit stiprūs, kad galėtumėt ginti iškovotą ne-

jausiųjų laikų karybos istorijos skyriaus vedėjas, LKKSS Kauno aps. skyr. pirmininkas A.Markūnas. – Tiesa yra viena, tik nuomonių daug." Kovo 11-osios Akto signataras A.Patackas perskaitė raštą, kurį siūlė kaip rezoliucijos dėl politinio skandalo pagrindą. LVR karių pareiškimą perskaitė karys savanoris K.Bloževičius.

Renginys buvo gražus ir iškilmingas: netrūko sveikinimų, buvo deklamuojamos A.Paulavičiaus eilės, skirtos kovos draugams, skaitomi

Dainuoja Vilniaus įgulos karininkų ramovės choras "Aidas"

Minėjimo LK Kauno įgulos karininkų ramovėje dalyviai

priklausomybę", – linkėjo LLKS prezidiumo pirmininkas J.Čeponis.

Peršai, per Kariuomenės dieną, Aukštuosiuose Panevėžiuose buvo pašventinti paminklo sušaudytiems Vietinės rinktinės kariams pamatai. LVRs pirmininkas A.Paulavičius kalbėjo apie šio paminklo statybą ir netikėtai iškilusius trukdžius: pasirodo, paminklas būsias per arti čia jau stovinčio paminklo holokausto aukoms. LVR karys savanoris K.Giedraitis dalijo minėjimo dalyviams straipsnio apie šią aktualiją kopijas ir kvietė nenuleisti rankų: gegužės 15 d. vis dėlto šį paminklą tikimasi atidengti.

Kitas šaukštas deguto – politinis skandalas, kilęs apdovanojus gen. P.Plechavičių Vyčio Kryžiaus ordinu po mirties: Lietuvos istorijos instituto direktorius A.Nikžentaitis suabejojęs šio apdovanojimo tikslingumu. "Man gėda, kad turiu ginti istoriją nuo istorikų, – sakė Vytauto Didžiojo karo muziejaus Nau-

atsiminimai, rodoma dokumentinio filmo "Nežinoma kariuomenė" ištrauka, koncertavo T.Šumsko vadovaujamas šaunus Vilniaus įgulos karininkų ramovės choras "Aidas" – kartu su juo visa salė atsistojoji sudainavo plechavičiukų dainą "Tau, sesute".

Vytauto Didžiojo karo muziejui buvo perduotas originalus dokumentas – vieno iš LVR karininkų kolekcionieriaus A.Astiko išsaugotas 1944 01 31 gen. P.Plechavičiaus pasirašytas raštas Lietuvos pirmajam generaliniam tarėjui, su kokiomis sąlygomis (kurių, beje, penkiolika) jis sutinkas tapti vietinės Lietuvos brigados vadu. Vienas iš tų penkiolikos punktų – kad priesaikos tekstą nustatys ne kas kitas, o brigados vadas. Taigi jau po kelių savaitių nuskambėjo generolo kvietimas: "Vyrai, prie ginklo!" Ir jie ėjo. Ėjo pasiryžę aukotis tėvynei ir pasitikėdami juo – savo Generolu.

Irma MINSKIENĖ

Išdavystė ir pasiaukojimas

Kovo 7 d. sueis 55 metai nuo Dainavos apyg. partizanų žūties Kalesninkų miške, Alytaus rajone

Tai buvo tragiški metai, kai susidūrė didžiausia niekšybė – išdavystė ir didžiausia žmogiškoji vertybė – pasiaukojimas.

1949 m. kovo 7 d. Kalesninkų miške, Alytaus r., į partizanų gretas infiltruoti MGB agentai K.Kubilinskas-Varnas ir A.Skinkys-Rytas (pagal MGB – “Kani-balai”) žeminėje nušovė miegantį Dainavos apygardos Šarūno rinktinės partizanų vadą, apygardos vado pareigas ėjusį lt. Benediktą Labėną-Kariūną. (Žudikas Varnas ir auka Kariūnas abu buvo poetai. Kariūno poezijos rinkinį “Žygiuojanti tauta” 2000 m. išleido J.Kuskalis.)

Atlikę šią niekšybę, MGB agentai Varnas ir Rytas nuskubėjo į Alytų pranešti saugumui apie kitą tame pačiame miške esančią žeminę, kurioje buvo įsikūręs Dainavos apyg. Kazimieraičio rinkt. štabas. Pakeliui į Alytų sutiko grįžtantį partizanų ryšininką Petrą Šerpenską-Bauruką. Kartu visi grįžo į Alytų. Kad P.Šerpensas grįžęs neperspėtų partizanų, agentai jį išdavė saugumui. Po sunkių išbandymų ištikimas ryšininkas į namus grįžo tik po aštuonerių metų.

MGB kariuomenė keliais žiedais apsupo Kalesninkų miške esančią Kazimieraičio rinkt. štabo būstinę. Nelygioje kovoje žuvo Kazimieraičio rinkt. vadas Vaclovas Voveris-Žaibas, rinktinės štabo viršininkas Viktoras Kazlauskas-Vanagas, būrio vadas Jonas Kazlauskas-Šermukšnis, grupės vadas Petras Šilanskas-Labutis.

Žaibas su Šermukšniu iššokę iš žeminės bandė prasi-veržti ir kovodami žuvo. Že-

minėje pasigirdo galingas sprogimas. Yra žinių, kad žeminė buvo užminuota. KGB archyvuose rastoje nuotraukoje matyti Žaibo ir Šermukšnio kruvini kūnai, o greta jų – Labučio ir Vanago kūnai, susukti į audeklą.

Po trylikos metų, beveik tą pačią – kovo 9 d., agentas

Vaclovas Voveris-Žaibas

K.Kubilinskas, nesulaukęs nei 39 metų, mirė netoli savo šeimininkų sostinės. 2002 m. šio išdaviko vardu buvo numatyta Vilkaviškio r. Gižų valsč. pavadinti gatvę, tačiau šiam cinizmui buvo užkirstas kelias.

V.Voveris-Žaibas, g. 1922 m. Onušio valsč. Bakaloriškių k., buvo vienas žymiausių partizaninio karo vadų. Jo vadovaujama Geležinio Vilko tėvonija išradingai triuškino sovietinius baudėjus ne tik pavieniui, bet ir jų įgulas: 1945 02 07 Miguičionių, 1945 06 12 Varčios, 1946 02 25 Būdos,

1946 11 14 Purvelių, 1947 09 20 Rakatanskių ir daugelyje kitų susirėmimų.

1948-ųjų rudenį buvo surengti du drąsūs išpuoliai: rugsėjo 30 d. užpulė Alytaus ligoninė, bandant išlaisvinti sužeistą partizaną, nukautas stribas R.Laučys, o spalio 17 d. prie Grendavės k. buvo sunaikinta visa Onušio MVD įgula – 19 baudėjų su trimis karininkais.

V.Voveris ėmėsi ginklo dar 1943-aisiais ginti tėviškę nuo sovietinių partizanų, kurių 1944-aisiais, liepos mėn., buvo sužeistas. Pasveikęs Žaibas sujungė partizanų būrius į Geležinio Vilko tėvoniją ir jai vadovavo. 1948 m. lapkričio 25 d. Žaibas atsižvelgiant į jo patirtį, nuopelnus ir sugebėjimus Dainavos apyg. vadovybės buvo paskirtas Kazimieraičio rinktinės vadu ir jai vadovavo iki žūties.

Po mirties V.Voveriui-Žaibui buvo suteiktas Laisvės kovotojo karžygio vardas. 2001 m. apdovanotas Vyčio Kryžiaus 1-ojo laipsnio ordinu.

Daug ką būtų galima papasakoti ir apie Žaibo bendražygius, tą lemtingą 1949 m. kovo 7 d. paaukojusius savo gyvybes ant Lietuvos laisvės kovų aukuro. Jie minimi Dainavos apyg. vado L.Baliukevičiaus-Dzūko dienoraštyje ir partizanų vado A.Ramanauskos-Vanago knygoje “Daugel krito sūnų”.

Kazimieras SAVIČIUS

Kovo 6 d. 10.30 val. Alytaus Angelų Sargų bažnyčioje jų atminimui bus aukojamos šv. Mišios. Po to Alytaus kraštotyros muziejuje įvyks minėjimas. Žūties vietoje bus padėta gėlių.

B.Šliurpa skaito prisiminimus apie tremtį

Ištremti du kartus

Šliurpų šeimą, kuri gyveno Radviliškio r. Aukštelkų k. Rupliškio vienkiemyje, ištiko dviguba tragedija. Šliurpai buvo tremiami du kartus.

Pirmą kartą tai įvyko 1947 m. gruodį. Prieš pat šv. Kalėdas stribai apsupo namus, įsakė pasiimti daiktų ir išvežė. Šv. Kalėdas šeima sutiko vagone, toli nuo tėvynės. Atvežė į Tomsko sritį ir iškeldino Tekuldeckio miškų ūkio teritorijoje. Šliurpų sūnus Alfonsas jau buvo sukūręs šeimą, tad į Sibirą išvežė ir jo žmoną Ja-

niną. Mažąją dukrelę Eugeniją tuo metu, kai šeimą vežė, buvo pasiėmusi senelė, tad ši liko Lietuvoje.

Janina Šliurpienė labai ilgėjosi dukrelės. Ji rezgė planus, kaip su mažyle pasimatyti. Padirbėjusi apie metus tremtyje vieną dieną ryžosi iš ten pabėgti. Savo krašte ilgai gyventi be dokumentų negalėjo. Išvyko į Panevėžio rajoną ir prisiglaudė pas senokus Stankevičius, kurie jau buvo garbaus amžiaus ir jiems reikėjo globos.

(keliamoji 7 psl.)

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Regina Steponaitytė-Poškienė 1923-2004

Ištremta kartu su tėvais 1948 05 22 iš Radviliškio į Irkutsko sr., Zimos r., Centralnyj Chazano gyv. Regina buvo baigusi akušerijos mokyklą ir gavo darbą pagal specialybę. Sibire išteko už tremtinio Felikso. Susilaukė dviejų sūnelių. Grįžo į Lietuvą 1958 m., apsigyveno Radviliškyje. Dirbo poliklinikoje. Prasidėjus Atgimimui aktyviai dalyvavo atkuriamajame darbe. LPKTS Radviliškio sk. narė nuo 1990 m. Palaidota Radviliškio kapinėse.

Užjaučiame vyrą, sūnus su šeimomis ir artimuosius.

LPKTS Radviliškio skyrius

Jeronimas Laukys 1926-2004

Gimė Tarvydų k., Kretingos r., ūkininkų šeimoje. 1946 m. įstojo į Klaipėdos geležinkelininkų kursus. 1948 m. areštuotas, nes brolis Kazys buvo partizanas. Nuteistas 10 m. tremties. Ištremtas į Krasnojarsko kr., Bagučeno r. Ten sukūrė šeimą, išaugino tris dukras. 1958 m. grįžo į Lietuvą. Įsidarbino Šilalėje. 1968 m. įstojo į Šilalės vakarinę mokyklą, baigęs ją mokslus tęsė Pajūrio žemės ūkio technikumė. Tačiau nuo 1979 m. liga palaužė sveikatą – pripažintas neįgaliu.

Palaidotas Šilalės kapinėse.

Užjaučiame žmoną, vaikus ir artimuosius.

LPKTS Šilalės skyrius

Andrius Žiaunys 1926-2004

Gimė Kybartuose, Vilkaviškio r. Užryšius su partizanis nuteistas 10 m. kalėti. 1951-1956 m. kalėjo Vorkutos lageryje. Dirbo anglies kasyklose. Grįžo į Lietuvą 1957 m., apsigyveno Radviliškyje. Dirbo Radviliškio žemės ūkio technikos gamykloje, vėliau – komunalinėse įmonėse santechniku. Prasidėjus Atgimimui buvo aktyvus Sąjūdžio dalyvis. Nuo 1990 m. – LPKTS Radviliškio sk. narys.

Palaidotas Radviliškio kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą, marčią, vaikaičius ir artimuosius.

LPKTS Radviliškio skyrius

Bronė Matuzienė 1921-2004

1951 10 02 su vyro šeima, tėvais ir dviem mažamečiais sūneliais ištremta iš Radviliškio r. Skinimiškių k. į Krasnojarsko kr. Kazačinsko r. užryšius su partizanis. Grįžo į Lietuvą 1958 m. Su šeima apsigyveno Radviliškyje. Abu iki pensijos dirbo raštinės reikmenų įmonėje “Beržas”. Nuo 1990 m. – LPKTS Radviliškio sk. narė.

Palaidota Radviliškio kapinėse.

Užjaučiame sūnų ir artimuosius.

LPKTS Radviliškio skyrius

Vytautas KNEIŽYS 1925-2004

Gimė Ukmergėje. 1944 m. savanoriu įstojo į Lietuvos vietinę rinktinę. Pasikeitus okupantams suimtas ir nuteistas 10 metų GULAG'o. Taišete vedė lietuvaitę tremtinę Juzefą. Užaugino sūnus Rimantą ir Edmundą. Grįžęs į Lietuvą dirbo Gargždų silikatinių plytų gamykloje. Baigė Kauno politechnikumą. Dirbo Azoto trąšų gamykloje. Aktyviai dalyvavo politinių kalinių ir tremtinių organizacijų bei Sąjūdžio veikloje. 1994 m. – Jonavos rajono Sąjūdžio tarybos narys. 1995 m. – Jonavos rajono savivaldybės tarybos narys. Karys savanoris, apdovanotas Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu.

Palaidotas Jonavos kapinėse.

Užjaučiame šeimą ir artimuosius.

Grupė bendradarbių ir bendražygių

Dėmesio!

Vasario 28 d. (šeštadienį) Marijampolės kultūros centre (Stoties g. 16) įvyks Respublikinėje tremtinių dainų ir poezijos šventėje dalyvausiančių chorų vadovų pasitarimas. Bus svarstomas repertuaras ir kiti organizaciniai klausimai.

Pradžia 11 val. Prašome dalyvauti. Tel. pasiteirauti (8-699) 11958, 55388.

Ištremti du kartus

(atkelta iš 6 psl.)

Kuri laiką ramiai gyveno, tačiau metams bėgant Janina Šliurpienė bandė įsigyti dokumentus ir gyventi legaliai. Tačiau savo siekių įgyvendinti nepavyko – staiga pašlijus sveikatai (nervų liga) ji nusi-skandino Nevėžyje.

Sibire už tai, kad pabėgo žmona, norėjo areštuoti jos vyrą Alfonsą. Tačiau jo nerado, tad areštavo brolių Vladą ir ištremė dar toliau į Šiaurę. Valdžiai nepasitikėjimą kėlė ir jauniausias Šliurpų šeimos narys Benediktas. Jis buvo įtariamasis, jog gali pabėgti, nors tada teturėjo 14 ar 15 metų.

Berniukas kiekvieną dieną, po darbo, privalėjo pasirodyti saugumo leitenantui Kuzminui ir užsiregistruoti. Eiti vaikinui tekdavo po 10 ar daugiau kilometrų.

Šliurpų šeima į Lietuvą grįžo po 10 metų. Apsigyveno Aukštelkų kaime. Abu tėvai mirė apie 1960–1962 metus. Jauniausias sūnus Benediktas Šliurpa Sibire vedė likimo draugę Vaclovą Butkevičiūtę. Benediktas, sumanus mechanizatorius, puikiai vairavo kombainus, traktorius. Šeima pasistatė naują sodybą, užaugino dvi dukras ir sūnų.

Lietuvai atkūrus nepriklausomybę Benediktas Šliurpa pasinėrė į visuomeninį darbą. Dalyvavo perkeliant iš masinių kapaviečių žuvusių partizanų palaikus, renka medžiagą apie partizanų kovas. Jis – Radviliškio r. šaulių sąjungos kuopos narys.

Pasakojimą užrašė
Povilas ŠKIKŪNAS

Prisimenant bendražygę Vidą Zamalytę

Vida ZAMALYTĖ – viena iš tų asmenybių, kurios degė meile Lietuvai, visa siela nekentė prievartos, žmogaus niekinimo, okupacijų.

1998 m. pavasarį ji Druskininkų tremties ir rezistencijos muziejuje parengė ginkluotosios rezistencijos ekspozicijos projektą. V. Zamalytė kruopščiai studijavo archyvinę medžiagą apie Dzūkijos, Druskininkų ir jų apylinkių didvyrišką partizanų kovą už laisvę, patriotų tremtį ir žūtį. Taigi dizainerės ir mūsų entuziastų pastangomis minėdami Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio 50-metį įrengėme ginkluotosios rezistencijos ekspoziciją. Prabėgo treji įtempto darbo metai. 60-ąsias deportacijos į Sibirą metines pasitikome su įtaigia naujoviška tremties ekspozicija, kuria didžiutęsi ne vienas muziejus. Dizainerė jau rengėsi dar vieno projekto neginkluotojo pasipriešinimo tema įgyvendinimui. Deja, trečios ekspozicijos nespėjo įrengti. Eidama šešiasdešimtuosius metus netikėtai užgeso.

Druskininkiečiai – muziejaus darbuotojai, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos, visuomeninės organizacijos "Atmintis" nariai – liūdi nuoširdžios bičiulės.

Nemokama teisinė konsultacija buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniams LPKTS būstinėje - Kaune, Laisvės al. 39, II aukšte, 1 kab., trečiadieniais nuo 10 iki 13 val.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Albina Mašnauskaitė-Grigaliūnienė 1921-2004

Gimė Dervelių k., Pakruojo r., pasiturinčio ūkininko gausioje šeimoje. Ištekėjusi gyveno Paežerių k., Radviliškio r., susilaukė sūnaus. Palaikė ryšius su partizanais. Už tai 1948 05 22 šeima ištremta į Krasnojarsko kr., Partizansko r. Grįžo į Lietuvą 1958 m. Apsigyveno Radviliškio r., K. Gražionių valstybiniame ūkyje. Ten ir dirbo iki pensijos. Nuo 1990 m. – aktyvi LPKTS Radviliškio sk. narė. Palaidota Radviliškio kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame sesutes, brolių, dukterėčias, sūnėnus, o ypač vaikaitę Vilną, nuoširdžiausiai jai padėjusią, artimuosius.
LPKTS Radviliškio skyrius

Vytautas Petravičius 1929-2004

Gimė Piliūnų k., Marijampolės aps. Mokėsi Pilviškių prad. mokykloje, vėliau – Marijampolės gimnazijoje. Palaikė ryšius su partizanais. 1947 m. suimtas ir nuteistas 10 m. Kalėjo Vorkutos lageriuose. 1956 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Marijampolėje. Sukūrė šeimą su likimo sese, išaugino sūnų ir dukrą. Buvo aktyvus LPKS Marijampolės sk. narys.

Palaidotas Marijampolės kapinėse.
Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.
LPKS Marijampolės skyrius

Modestas Mackela 1921-2004

Gimė Ukmergės r., Šakių k., gausioje šeimoje. Slapstėsi nuo tarnybos sovietinėje armijoje, vėliau įstojo į partizanų gretas. Po kelių metų suimtas. Kalėjo Lukiškėse, vėliau išvežtas į Vorkutos anglių kasyklas. Kalėjo 9,5 metų. 1956 m. grįžo, vedė ir iki mirties gyveno Vabalninke.

Palaidotas Vabalninko kapinėse.

LPKTS Vabalninko skyrius

Zofija Grigonytė-Meduneckaja 1922-2003

Gimė Utenos r., Vyžuonų valsč., Tirmūnų k. Buvo partizanų ryšininkė, priklausė Vytauto apygardos Liūto rinktinei, turėjo slapyvardį Ramunytė. Suimta 1950 m., nuteista 10 m. Kalėjo Intos lageriuose. Į Lietuvą grįžo 1956 m.

Užjaučiame artimuosius.

Vytauto apyg. partizanų taryba

Vytas Domskis 1927-2004

Gimė Kaune. 1945 m. nuteistas ir išvežtas į Džezkazgano lagerius. Kalėjo iki 1954 m. Grįžęs į Lietuvą vedė, užaugino 2 dukras. Dirbo Autoremontu gamykloje darbininku.

Palaidotas Panemunės kapinėse, Kaune.

Užjaučiame žmoną ir dukras su šeimomis.

LPKTS Kauno skyrius

Juozas Kelmelis 1929-2004

Gimė Lazdijų r., Mikališkių k. Suimtas 1952 m., nuteistas 25 m. Kalėjo Komijoje, Intos lageriuose. Grįžęs į Lietuvą 1956 m. dirbo Statybos ir remonto įmonės valdyboje brigadininku. Užaugino dukrą ir sūnų. Nuo 1991 m. – LPKTS Kauno sk. narys.

Palaidotas Romainių kapinėse, Kaune.

Nuoširdi užuojauta šeimai ir artimiesiems.

LPKTS Kauno skyrius

Užjaučiame

Mirus mano artimai draugei, buvusiai tremtinei, gydytojai **Aldonai ENDZIULAITYTEI-PIVORIŪNIENEI** nuoširdžiai užjaučiu jos dukrą Aldoną, sūnų Vytautą ir jų šeimos narius bei seserį Danutę.

Vietoj vainiko mirusiai draugei "Tremtinio" laikraščio leidimui skiriu 200 JAV dolerių.

Sofija Oželytė-Blumenfeld (JAV),
Kauno medicinos universiteto Garbės daktarė

Užjaučiame

Tragiškai žuvus profesoriui **Vytautui KUBILIUI** sunkią netekties valandą reiškiamo užuojautą šeimai ir artimiesiems

Lietuvos Sąjūdžio Vilniaus miesto susivienijimas "Labora"

Tragiškai žuvus prof. **Vytautui KUBILIUI** liūdime kartu su sūnumi Andriumi ir artimaisiais.

LPKTS Biržų sk. taryba

Atsiliepkite

Labai prašome atsiliiepti **S. GUDAIČIO** gimines ir jų pažinojusius. Jis gimęs apie 1916 m. Kaune. Buvo radistu ir nuteistas kartu su "karininkų grupe", kurių vadas buvo lt. J. Barzda, nuskendęs prie Platelių miškų, Iešnalio ežere 1944 m. Likę keturi iš penkių desantininkų skubėjo pasitraukti iš įvykio vietos.

Norėčiau sužinoti, koks jo tolesnis likimas. Skambinti tel. (8-448) 52820. Arba rašyti: **E. Mikulskienei, A. Vaišvilos g. 23-10, Plungė 5640.**

* * *

Norėčiau, kad atsiliieptų mano jaunystės draugė **Levutė NEVERAUSKAITĖ-UMBRAŽIŪNIENĖ**, g. 1926 m. Jotyškių k., Šakių r. Ištremta 1945 08 28. Grįžo 1959 m. Turi dukras Aldoną, Eleną ir Ireną.

Rašyti **Janinai Naujokaitei-Kluonienei, Kosmonautų g. 16-4, Marijampolė. Tel. (8-674) 25024.**

* * *

Ieškau draugo **Algimanto BOTYRIAUS**, gimusio 1926 m., tarnavusio gen. P. Plechavičiaus Vietinėje rinktinėje. Anksčiau gyvenom netoli vieno kito Varnupių kaime, Liudvinavo valsč., Marijampolės aps.

Rašyti: **Jonui Draugeliui, Jaunimo g. 14-7, Marijampolė.**